

Varaždinska županija Put kroz vrijeme

HRVATSKA
Hrvatska turistička zajednica

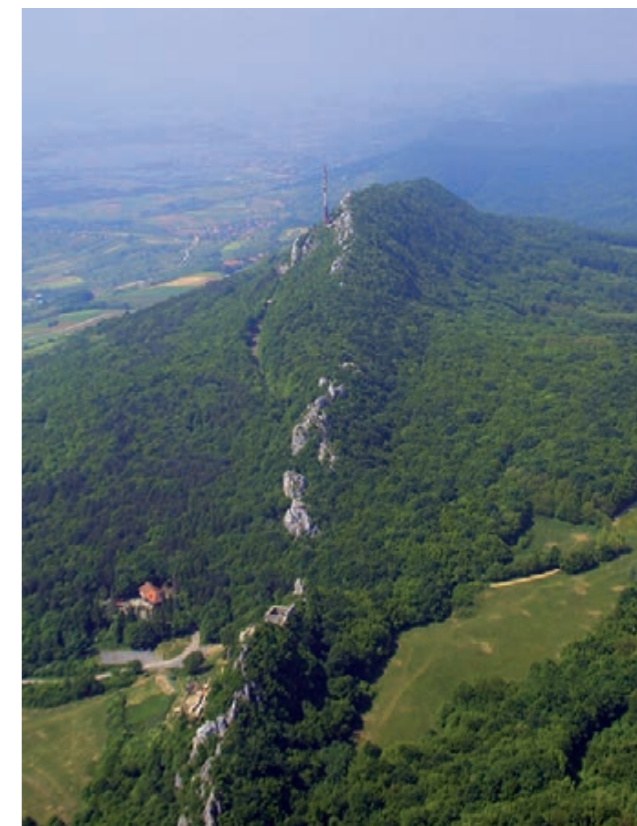
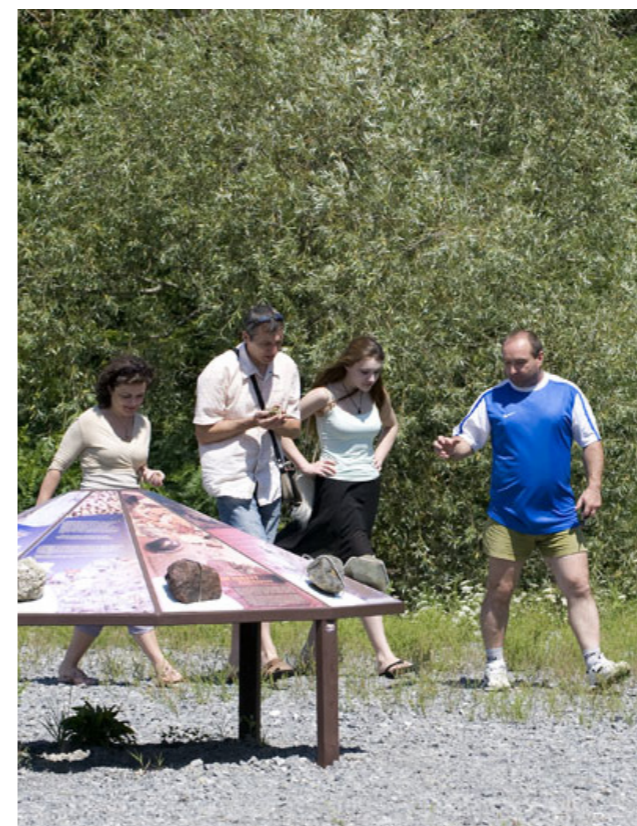

LET KROZ VRIJEME

Šume, livade i vinogradi nevelikog gorskog područja Ravne gore, Kalnika i Ivanščice na sjeveru Hrvatske postupno se pretapaju u ravnjak Panonske nizine.

Tu se prostire Varaždinska županija. Zeleni krajolik srebrnom su protkale tekuće vode: rijeka Drava s rječicama Bednjom i Plitvicom te mnogim potocima koji se spuštaju s bregova. Ceste i željeznica samo su putovi koji putnika dovode do postaja u vremenu i prostoru.

Uzletište Ivanščica Krov sjeverne Hrvatske

GEOLOŠKA PROŠLOST

Tko bi sletio na 1061 metar visok vrh Ivanščice, dotakao bi najvišu točku Hrvatskog zagorja i sjevera Hrvatske. Planina se protegla 27 kilometara u smjeru istok-zapad. Istočnim krilom dijeli Hrvatsko zagorje od Podravine. Središnji je dio masiva slika burne geološke prošlosti cijeloga kraja. Na području Gaveznice – Kamenog vrha kod Lepoglave jedini je sačuvani fosilni vulkan u Hrvatskoj i nalazište poludragog kamena ahata. Upravo ondje se na poučnoj stazi uz stručno vodstvo svi ti tragovi mogu i opipati!

Ivanščica svojim masivom upravo razdvaja dva važna europska cestovna pravca. Na istoku Rijeka – Budimpešta, a na zapadu, na jednom mjestu samo 10 kilometara od istočnog, Split – Graz. Sjeverne padine Ivanščice su vrlo strme, a ispod se nižu oranice, vrtovi, voćnjaci i vinogradi. Južne su

padine brežuljkaste i često pod vinogradima. Gotovo je sav planinski pojas na visinama iznad 400 m pokriven šumom. Ivanščicu vole parajedriličari. Pri vrhu skijaške staze uredili su si uzletište na kojemu se svake godine održava nekoliko međunarodnih natjecanja. Planinska klima Ivanščice sa svježim ljetima pogodna je za planinarenje, a u dugim zimama s mnogo snijega (oko 100 dana) omiljeno je odredište skijaša, trkača na skijama, sanjkaša i daskaša. S vrha na sve strane pucaju spektakularni vidici. Obronci su u toplim i dugim ljetima pogodni za džoging, šetnje, obilaske, vožnju biciklom, održavanje ljetnih škola u prirodi i terensko jahanje.

Pod Ivanščicom su poznati izvori pitke vode. Srednjovjekovne običaje njeguju Ivanečki vitezovi. Kome Ivanščica nije dovoljan izazov, valja mu posjetiti popularno slobodno penjalište Pokojec kod Novog Marofa.

Vršni greben Ravne gore Staza kroz biljne zajednice

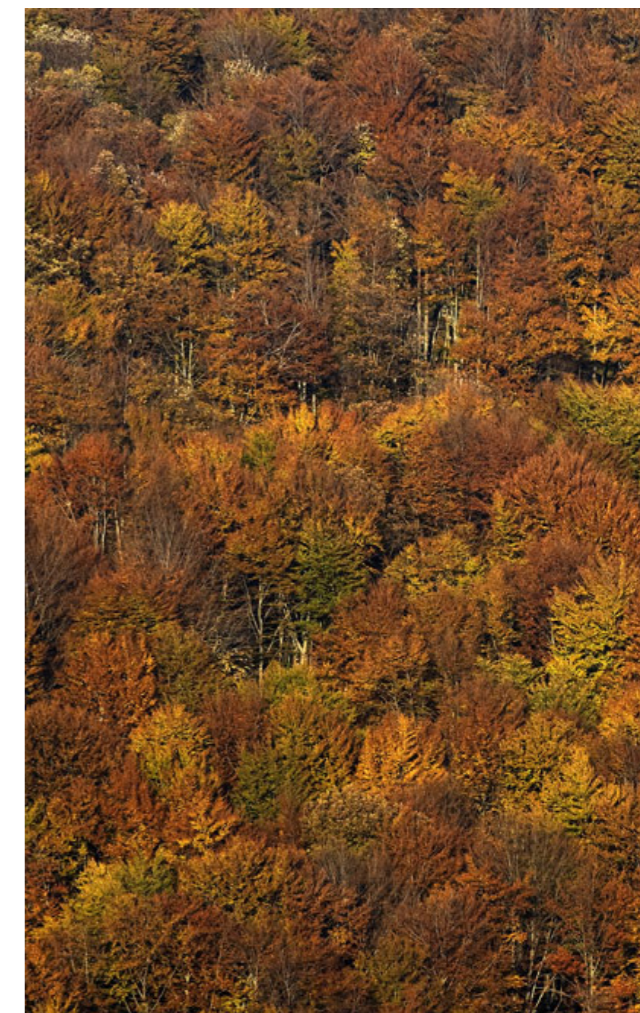

NASTANAK ŽIVOTA

Uzlet nad gredinu Ravne gore predstaviti će je kao planinu zaravnjena grebena s najviše krških oblika na sjeveru Hrvatsku. Lijepo se vide jame, ponikve, litice i škrape, a sjene u zelenilu skrivaju ulaze u špilje. Na Ravnoj gori, uređena je silno zanimljiva poučna staza na kojoj se posjetiteljima skreće pozornost na bioraznolikost vegetacije i životinjskog svijeta te na često krajnje čudnovate krške oblike.

Na toj je poučnoj stazi od polazišta kod Filićevog planinarskog doma sve sažeto u samo 900 metara ukupne dužine, pa ipak ispod strmih litica prolazi uz jednu špilju i kroz četiri biljne zajednice. Poseban je doživljaj stazom proći u lipnju kad opojno miriše reliktna šumska zajednica lipe i tise, najznačajnija među njima. Ona je upravo na Ravnoj gori najbogatija u ovom dijelu Europe. Šuma hrasta kitnjaka s crnim grahorom obiluje

prekrasnim starim stablima hrasta cera. Bukovo-jelova šuma s vlasuljom na gornjem rubu stijena upravo na Ravnoj gori i Macelju u punoj je snazi te postiže starost i veličinu kao nigdje drugdje na tako maloj nadmorskoj visini! O bioraznolikosti dovoljno govori podatak o 25 biljnih porodica i čak 88 svojti. Od toga je osam svojti strogo zaštićeno, a 21 je u statusu zaštićene. Na stijenama je i jedino stanište endemične predalpske maćuhice. Na najvišoj točki masiva od samo 680 metara u blizini crkve Sveta tri kralja planinari su podigli razglednu piramidu koja visinom od 11 metara nadrađa okolno raslinje odakle na sve strane puca spektakularan pogled. Poučna staza postoji i na Kalniku, gorju koje ljepotom privlači planinare, penjače, paraglajdere i druge izletnike. Zapadno od starog grada Velikog Kalnika na 480 m visine nalazi se planinarski dom od kojega vode brojne planinarske staze.

Rukavci, meandri, sprudovi Značajna vlažna staništa

NASTANAK ŽIVOTA

Dolinski dio predjela obilježava prekogranični Regionalni park Mura – Drava, čijih 10 tisuća hektara pripada i Varaždinskoj županiji. To je dio jednog od najvažnijih europskih riječnih ekosustava. Poplavno područje Drave, Mure i Dunava dio je najvećeg planiranog jedinstvenog riječnog prekograničnog Unescovog rezervata biosfere u Europi!

Srebrne crte Mure i Drave životom hrane to iznimno biološki i krajobrazno raznoliko područje. U poplavnim šumama, vlažnim travnjacima, mrtvim rukavcima, napuštenim koritima rijeka, u meandrima, sprudovima i strmim odronjenim obalama buja izuzetno bogata slatkovodna i močvarna ptičja i riblja fauna. Osim brojnih rijetkih i ugroženih vrsta na nacionalnoj i europskoj razini, na koje srce zaigra svakom ljubitelju prirode koji će uživati u fotosafarijima, na svoje će

u uređenom sportskom ribolovu doći i pasionirani ribiči. To je područje samoodržive autentične divljine u kojoj se ljudska djelatnost skladno uklopila u prirodnom okolišu. Naselja u granicama i u okolici parka skladni su dio te jedinstvene cjeline. Ljudi životom vezani uz rijeke i ovisni o njima razvili su poseban način života i osobite običaje. Posjetitelja dočekuju i moderne rekreativne aktivnosti uz vodu i na vodi. Šetačima je posebno privlačna kružna Dravska poučna staza, koja prolazi kroz biološki iznimno raznolik krajolik s popisanih 185 biljnih i 109 životinjskih vrsta. Ambicioznijim rekreativcima upravo tu izniman doživljaj pruža međunarodna regionalna Dravska biciklistička ruta (Mura – Drava bike), koja u regionalnom parku povezuje još Sloveniju i Austriju.

Ulaz u pećinu Mjesto odabrano za život

OSVIT ČOVJEČANSTVA

Upoznajući ovaj kraj detalj po detalj ubrzo se sklapa mozaična slika. Pa, jasno! Nije nimalo slučajno što su upravo ove predjela ljudi odabrali za dom još od praskozorja čovječanstva. Tragovi o tome sežu i 500 tisuća godina unatrag! Toliko je staro kremeno oruđe i oružje pronađeno u vododerini kod Punikava. S istočne strane doline Velike Sutinske je Mačkova špilja, gdje su pronađeni ostaci pračovjeka, kao i kameno i koštano oruđe.

Za sakupljače tu je bilo obilje hrane, a klinovi i oštrice govore da se naš pračovjek vrlo uspješno bavio i lovom. Iznimno dragocjeni predmeti iz osvita čovječanstva, vrhovi strelica, šila, cjepači i grebala s mnogih nalazišta izloženi su u iznimno vrijednoj paleontološkoj zbirci Gradskoga muzeja u Varaždinu. Predio koji je pračovjek odabrao za život podudara se s pleistocenom, geološkim razdobljem u kojemu su se, uz

pauze zatopljenja, smijenila čak četiri ledena doba, a kraj je sve vrijeme bio izdašan i gostoljubiv.

Kako nam govore pronađeni ostaci, ovdje su pradavni lovci imali raznovrsnu i opasnu lovinu! U pećini Vindiji i Velikoj (ili Mačkovojoj) pećini otkriveni su ostaci zvijeri poput špiljskog medvjeda, mamuta i vunastog nosoroga. Ovdajšnje je obilje prapovijesnih nalaza varaždinski kraj postavilo na sve paleontološke i antropološko-povijesne karte svijeta.

I u sam osvjet civilizacije čovjek je zaključio da ovdje želi živjeti. Vidi se to po brušenom kamenom oruđu, koje kao jedinstvenu zbirku najstarijeg europskog alata čuva Gradski muzej Varaždina, ali i po tragovima neolitske revolucije, kada jugoistočnu Europu naseljavaju prvi stočari i ratari. Od pradavnih vremena do danas ovi su predjeli meka lovaca svih generacija. I rog obilja dobre hrane!

Kupke na termalnim izvorima Odmor, oporavak, lijek

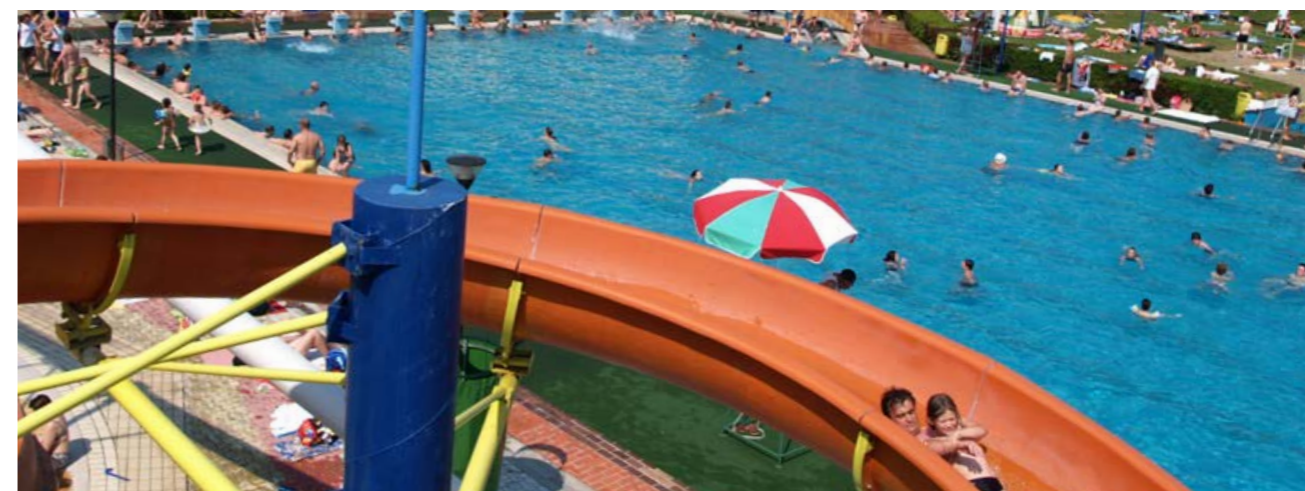

ANTIKA

Tisućljećima se ovuda križaju najvažnije prometnice. U antičko su doba kao znak visoke civilizacije ceste povezivale Peto viju (Ptuj) i Sisciju (Sisak), *Aquae Iasae* (Varaždinske Toplice), *Aquae vivae* (Petrijanec) i *Ioviae Botivo* (Ludbreg).

Varaždinske Toplice u rimsko doba postaju odmorište uz jedan od važnih puteva kojima su Rimljani širili svoje carstvo i izgrađivali tada novu, urbanu civilizaciju. Koliko su iz strateških potreba gradili ceste, toliko su misleći na ugodnu svakodnevnicu sadili vinograde. Na termalnim su si izvorima hedonizmu skloni Rimljani uredili kupke u kojima su se lagodno odmarali. Tu se na razne načine ugađalo oporavku umornih ratnika. I koliko su u vodi antički velemajestori uživali u komforu, toliko su se terme proširile i po ljekovitosti za reumatične tegobe. Tako se već oko dvije tisuće godina

ovdje razvija balneološki sanatorij, koji je i danas suvremeno opremljeno lječilište. Kompleks u Varaždinskim Toplicama je poznato lječilište, ali i mjesto oporavka, pripreme sportaša kao i obiteljskog užitka obogaćeno brojnim rekreacijskim i zabavnim sadržajima poput Aquafesta, festivala koji se održava na samom arheološkom lokalitetu *Aquae Iasae*. Osim vina, koje se s hranom može kušati na četiri vinske ceste, gosti mogu kušati rimske kolačiće i rimsku limunadu ili se opustiti pod rimskom masažom. Djeca u muzejskoj igraonici ili na izvornom arheološkom lokalitetu mogu upoznati igre malih Rimljana – *tropu*, *ludus*, *castellorum*, *orcu*, *omillu*... uz vjerne kopije igračkog pribora iz muzejske zbirke! Djeca i roditelji mogu se zaigrati u rimskoj keramičkoj radionici učeći izrađivati antičke svakodnevne i kulturne predmete te ih ispeći u replici rimske keramičke peći!

Od mitologije do plemstva Tvrđava s opkopom

SREDNJI VIJEK, RENESANSA

Propast Rimskog Carstva nije dovela do propasti ovoga kraja. U letećem pregledu može se reći: samo su se "zamijenile posade". Među svim doseljenicima najdublje su korijenje pustili Hrvati. Sa sobom su donijeli egzotičnu slavensku mitologiju, a u novoj su domovini iznjedrili i svoje plemstvo.

Vrhovi Gorica, Koprivnjak i Ivanščica točke su mitskog slavenskog trokuta, s prijestoljem glavnoga boga gromovnika Peruna na najvišem vrhu. U ta se davna vremena javlja i Garestin, najstarije ime Varaždina. Stari grad Varaždin jedna je od najznačajnijih utvrda u sustavu obrane od Osmanlija. Tvrđava s opkopom spominje se u XII. stoljeću. Krajem XIV. st. pregrađuje se u gotičkom stilu, a u velikoj obnovi u suvremenu renesansnu fortifikaciju u XVI. stoljeću u dograđena je kružnim kulama. U Varaždinu su stolovali i kraljevi, Hrvatski

sabor, ili su vladari poput Bele I. i II. tu donosili važne odluke. S Grebengradom, Čanjevom i kulom u Knegincu nije iscrpljen popis starih utvrda. Nekadašnje su plemenske župe s vremenom postale županije. Plemenski su poglavari postali feudarci oko čijih su se imanja formirala srednjovjekovna naselja, zameci današnjih gradova i općina. Današnji posjetitelj neće nailaziti samo na zgrade i utvrde nego i na žive prikaze života ljudi i viteških borbi u razdoblju srednjega vijeka i renesanse! Uz neprekinut slijed cvata medonosnih biljaka i neumoran rad pčela nastaje med, a doprinos pčelara u njegovu nastajanju dio je tradicije koju su Hrvati u seobi donijeli iz prapostojbine. U modernom biološkom pčelarstvu stvaraju se vrhunski proizvodi, od mnogo vrsta najfinijeg meda, preko matične mliječi i propolisa, do raznolike palete slastica i alkoholnih pića na temelju meda.

Skromni i svečani objed Na seljačkim kolima

SREDNJI VIJEK, RENESANSA

Selo je i u staro doba hranilo gradove. Srednjovjekovni grad otvarao bi teška vrata da seljaci u svečanoj nošnji uđu na zapregnutim kolima te da proizvode zemlje i svog truda ponude gospoštiji što ne izlazi tek tako iz tih zidina zaštićenih i opkopom punim vode.

Na seljačkim kolima bilo je i glinenih proizvoda, košara i drugih predmeta od pruća, jednostavnih dječjih igračaka i ukrasa za skromne domove. Kokoš, a potom i purica nakon što se udomaćila, bila je i ostala sastavni dio svečanog objeda, sarma se kuhala za više dana, jer najbolja je ona podgrišana sutradan. Kolači su bili skromni, od sira, jabuka i maka, a vino iz kleti, domaće. Uz Dravu se ispiralo zlato. Iz gline su se oblikovali čupovi, zdjele, tanjuri i raznolike figurice, sakralne ili za igru. Medičari su izrađivali svijeeće i voštane votivne predmete za

žrtvu, zalog, spas duše i čuvanje od opakih bolesti i uroka. Tradicija je s vremenom pretočena u suvremenu proizvodnju ili u ekskluzivnu ponudu za izabrane prigode, ali izvornost je sačuvana, kao što svjedoče *Zeljarijada* u Vidovcu, *Šlingani dani*, *Međunarodni festival etno glazbe* u Cvetlinu i brojne izložbe vina. Varaždinsko zelje primjer je stare domaće sorte pogodne za uzgoj i preradu, ponajprije kiseljenjem prema očuvanim starinskim metodama i suvremenim znanjima, baš kao i varaždinsko bučino ulje, koje je od pamtvijeka nezaobilazno na ovdašnjim trpezama. Gotovo kao spektakl svugdje u svijetu doživljava se prikaz svadbenih običaja *Bednjanska svadba*. Tradicija koju čuva KUD *Franjo Sert* iz Bednje prenoseći dragocjeno etnografsko naslijeđe prikazuje značaj ovdašnjih stanovnika, ali i dokumentira osebujni bednjanski govor, koji je Unesco zaštitio kao nematerijalnu baštinu.

Ludbreška hodočašća i proštenja Mjesto čudesa i legendi

RENEZANSANSKA, BAROK

Veza s nebesima je i ludbreško čudo Predragocjene krvi Kristove – najstarije od Rima priznato čudo na našim prostorima. Ta hodočasnicima u ludbreško proštenišće oproste su podijelili 1512. papa Julije II. i 1513. Lav X.! To staro naselje izgrađeno na rimskim temeljima još u davna vremena crkva je službeno proglasila mjestom čudesa i legendi.

Čitav ludbreški kraj obilježavaju sveta mjesta. Zvonici, crkve, kapelice i raspela orijentirani su u prostoru i vremenu. Ludbreg, to susretište vjernika na Svetu nedjelju, zavjetno je mjesto Hrvatskoga sabora. Tih ranorujanskih dana u nj hodočaste tisuće ljudi. A na proljeće, 1. travnja, gradić obilježava nešto posve suprotno – *Dan centra svijeta!* No, to je zapravo drugi krak ovdašnje tradicije, krak humora i veselja. Proglasivši se centrom svijeta Ludbreg se nadovezao na starorimsku

konceptiju centraliteta jedinoga imperija, koje je katoličanstvo na svoj način nastavilo s Vatikanom kao srcem crkve. S osloncem u ovdašnjem mentalitetu Ludbreg tako već niz godina na najširoj i najvišoj razini humorno gradi uvjerenje da je centar svijeta upravo ovdje. Vješto se igrajući činjenicama i fikcijom, duhoviti švicarski polihistor Erasmus Weddigen dodao je tom mjesnom vrtuljku o središtu svijeta još i sloj svjetskog blještavila.

U centru svijeta, iz kojega se u koncentričnim krugovima šire zone europskih i svjetskih polisa i megalopolisa, osim neizbježnog fašnika u veljači, održava se i međunarodni festival cvijeća *Flora Centrum Mundi* te, po ovdašnjoj logici nešto posve srodno, aeronautički *Fizir kup*, nazvan po velikanu pionirskog razdoblja zrakoplovstva konstruktoru Rudolfu Fiziru, rođenome u Ludbregu.

Majstori starih zanata Svečanost sama po sebi

RENASANSA, BAROK

Urbana cjelina samog Varaždina stilski je šarolik koliko i samo trajanje grada, ali time nije ništa manje skladna. Iz zraka se razabire promišljeni urbanizam, a iz vizure pješaka grad je i bez ikakvih posebnih priredbi – svečanost sama po sebi. Tu se srednjovjekovni ambijent susreće s renesansom, koja se dograđuje u barokni stil.

A tek ljudi! U ovom je kraju duga i snažna tradicija obrta. Ovdje se uvijek radilo savjesno, naporno i vješto. Stari zanati opstaju i u postindustrijskoj eri, prije svega zato što imaju duboke povijesne korijene, a svakim danom je ručno izrađeni proizvod sve poželjniji i topliji u odnosu na onaj izrađen industrijski u tisućama i milijunima identičnih kopija. Carica Marija Terezija uputila je 1766. godine Varaždinskom gradskom magistratu naredbu da se posadi dud i pokrene

uzgoj dudova svilca, a već je 1784. godine počela raditi predionica svile. Time je začel svileni put *Tivaru*, kasnije *Varteksu*, tekstilnoj kompaniji i modi koja nije obilježila povijest samo varaždinskog kraja. Svježe mlijeko 'z bregov i raznovrsni mliječni proizvodi podsjećaju nas na *Vindiju*, a polutrajna kobasica Ivanečki jeger sačinjena je po stoljetnoj recepturi od najfinijih dijelova svinjskog i govedeg mesa.

Ozbiljnu, "neozbiljnu" i popularnu umjetnost, kako u glazbi i dramu, tako i u popularnim i pučkim umjetnostima, potkraj svakoga ljeta obilježava nadaleko poznat i slikovit *Špancirfest*, koji se u tjedan dana razlije ulicama u dobrom raspoloženju, s kostimiranim prodavačima, uličnim zabavljačima i majstorima starih zanata. Ali to nije samo kostimirana zabava nego je i koncentrat popularnokulturnih događaja zbog kojih ovamo dolaze tisuće ljudi.

Barok je postao znak To je Ranger!

BAROK

Varaždin je doživio procvat kada je odbačena osmanlijska prijetnja. Barok je završni stilski pečat koji se osjeća na svakom koraku. Mnogo se gradi, a život se dinamizira. Novi stil stigao je s pavlinskim redovnicima i protureformacijom, kada se osjeća i novi duh hrvatske kulture.

U Lepoglavi su, primjerice, pavlini 1683. godine utemeljili studij filozofije i teologije, najstarije visoko školstvo ovoga dijela Europe. Obnova iz srednjovjekovnog i renesansnog načina života prema baroku zahvatila je čitav kraj. Barok je postao znak i pečat krajolika. Danas se doima kao da ti dvorci, crkve, kapele i raspela na raskrižjima oduvijek pripadaju ovom ljupkom pejzažu.

Iako gradsku jezgru Varaždina stilski bitno obilježava barok, kvintesencija je toga stilskog razdoblja u Lepoglavi. Ondje

je tiskan prvi medicinski udžbenik na jugoistoku Europe, proizvedeni su prvi kirurški instrumenti, nacrtane su prve precizne zemljopisne karte, napisani su prvi rječnici, a pavlini i uršulinke među pukom su nesebično širili obrazovanje. Pavlini su donijeli i majstorstvo, ljepotu i čaroliju danas poznatu kao čudesna čipka lepoglavska. Ali vrhunac su te ljepote barokne crkve, od katedrala do kapelica na križanjima putova. Raskošno opremljeni, barokni sakralni objekti prepuni su umjetnina. Nešto je onovremenih remek-djela prikupljeno sa svih strana svijeta, a među naručenim izvornim radovima izdiže se veliko ime zidnoga slikarstva – Ivan Krstitelj Ranger. Iako je rođen nedaleko od Innsbrucka, upravo ovdje Rangerovo stvaralaštvo na zidovima i stropovima crkava i samostana doživljava vrhunac. I tu je njegov pravi dom. Pojednostavljeno se može reći: barok, to je Ranger!

Od dvorca do dvorca Dolina dvoraca

BAROK, HISTORICIZAM

Za mnoge današnje posjetitelje posebno je zanimljivo razdoblje napredovanja Osmanskog Carstva. Pred njim se nakon gubitka jugoistočnih krajeva u sjevernim županijama sabralo preostalo hrvatsko plemstvo. Obitelji podižu dvorce i kurije u tolikoj koncentraciji da se Varaždinsku županiju isplati proplovati samo s jednom temom: od dvorca do dvorca.

Imena koja vrijedi upamtiti su Maruševac, Klenovnik, Bajnski dvori, Krkanec, Novi Marof... Svaki od njih ima nezamjenjiv identitet. Prvi je među njima, dakako, najslikovitiji – Trakošćan. Na brijegu, svojim historicističkim izgledom nastalim u romantičarskom XIX. stoljeću, zatvara povijesni krug i nameće se kao metafora svih u okolini. Upravo taj dvorac s kontinuitetom od 1334. godine svjedoči o mnogim povijesnim događajima, o životu intimnom i javnom, o ostvarenim

i nedosanjanim snovima. Prolazeći dvoranama posjetitelj može u interijerima s renesansnim, baroknim, rokoko i neoklasicističkim namještajem, pećima i zrcalima rekonstruirati čitav jedan nestali svijet. Portreti članova obitelji Drašković pokazuju razinu udjela hrvatskoga plemstva u kontekstu europskog noblesa. Uljani portreti djece groteskna su slika starmalog panoptikuma. Zbirka portreta izvrsnoga slikara neoklasicizma Mihaela Stroja svjedoči o istančanu ukusu naručitelja, a slike grofice Julijane o talentiranoj emancipiranoj dami i vezama plemstva s Bečom i drugim ondašnjim središtima kulture.

Barok, dakako, evoluirao u klasicizam, a potom u historicizam i neoklasicizam. Zanimljivo je kako su značajke svih tih stilova u reprezentativnom izdanju koncentrirane na razmjerno malom prostoru. Reklo bi se, baš po ljudskoj mjeri!

Šume, parkovi, lov Zelendvor

XIX. STOLJEĆE

Zelendvor je jedno od najstarijih lovišta u Hrvatskoj. Osnovao ga je 1870. godine grof Marko Bombelles kada je iz južne Moravske dopremio ovelu količinu fazanske divljači. Ta je fazanerija postala temelj danas izvrsno organiziranom lovstvu na prostorima Varaždinske županije.

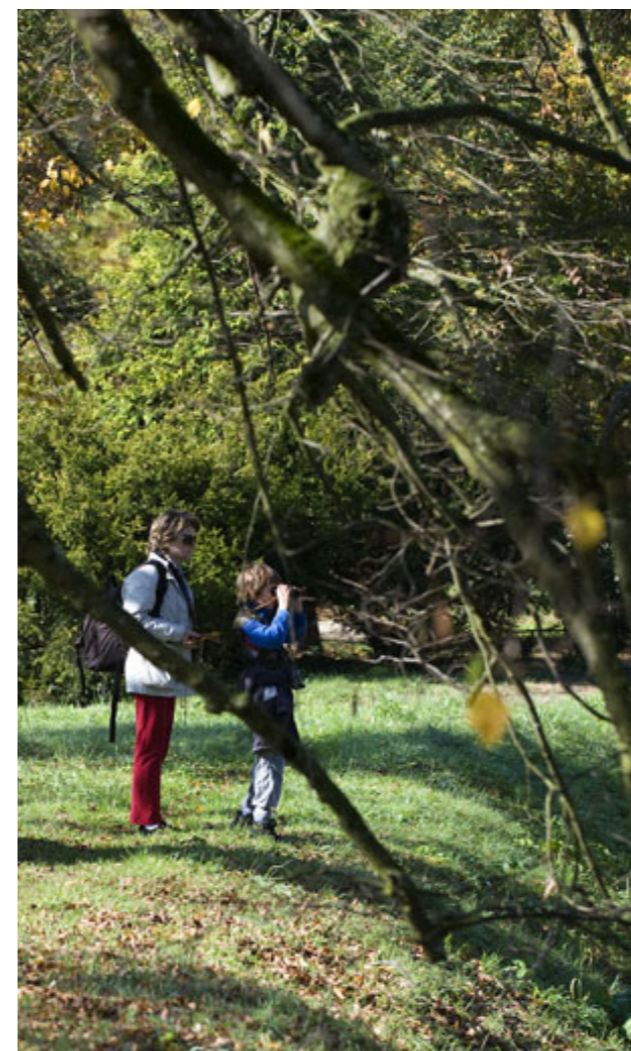
Vlastelinstvo Zelendvor postalo je uzorno i bogato lovno gospodarstvo, lovište u kojem su rado boravili mnogi domaći i strani lovci. Bogaštvo lovnog fonda te etički odnos prema divljači i gostujućim lovcima prema staroj austrougarskoj lovnoj tradiciji privlačili su mnoge ugledne lovce, predstavnike aristokracije i istaknute građane.

Lovišta u Varaždinskoj županiji danas su među najuredenijima i najnaprednijima u Hrvatskoj. Najstarije takvo lovište Zelendvor pripada nizinsko-panonskom tipu, gotovo je ravno i potpuno prohodno, a prostire se na površini od 8500 hekta-

ra. Ravničarski teren, šumarci i živice te sitne seljačke parcele pogodne su za uzgoj i lov sitne divljači.

Zelendvor je nadaleko poznat po pojedinačnim i skupnim lovovima na trčke, fazane, prepelice kolinke, šljuke te zeca i kunića.

Naravno, u Varaždinskoj županiji postoje i lovišta krupne divljači poput jelena ili divlje svinje, kao i močvarne divljači. Kod dvorca Opeka u Vinici grof Bombelles je sa svojih putovanja svijetom, po Japanu, Kini, Kavkazu, Sjevernoj Americi..., donosio različite sadnice te je s bečkim hortikulturnim arhitektima park pretvorio u arboretum s rijetkim biljnim vrstama. Arboretum Opeka u sklopu perivoja prekrasan je spoj vrtne arhitekture engleskoga stila i pomnjivo uzgajanog raznolikog bilja i stabala koja upravo posljednjih desetljeća žive svoju duboku zrelost. Tako je stvoren današnji prostrani idilično spokojan ladanjski ambijent u kojemu uživaju svi.

Glazba, gluma i slika Prijestolnica kulture

XIX.-XX. STOLJEĆE

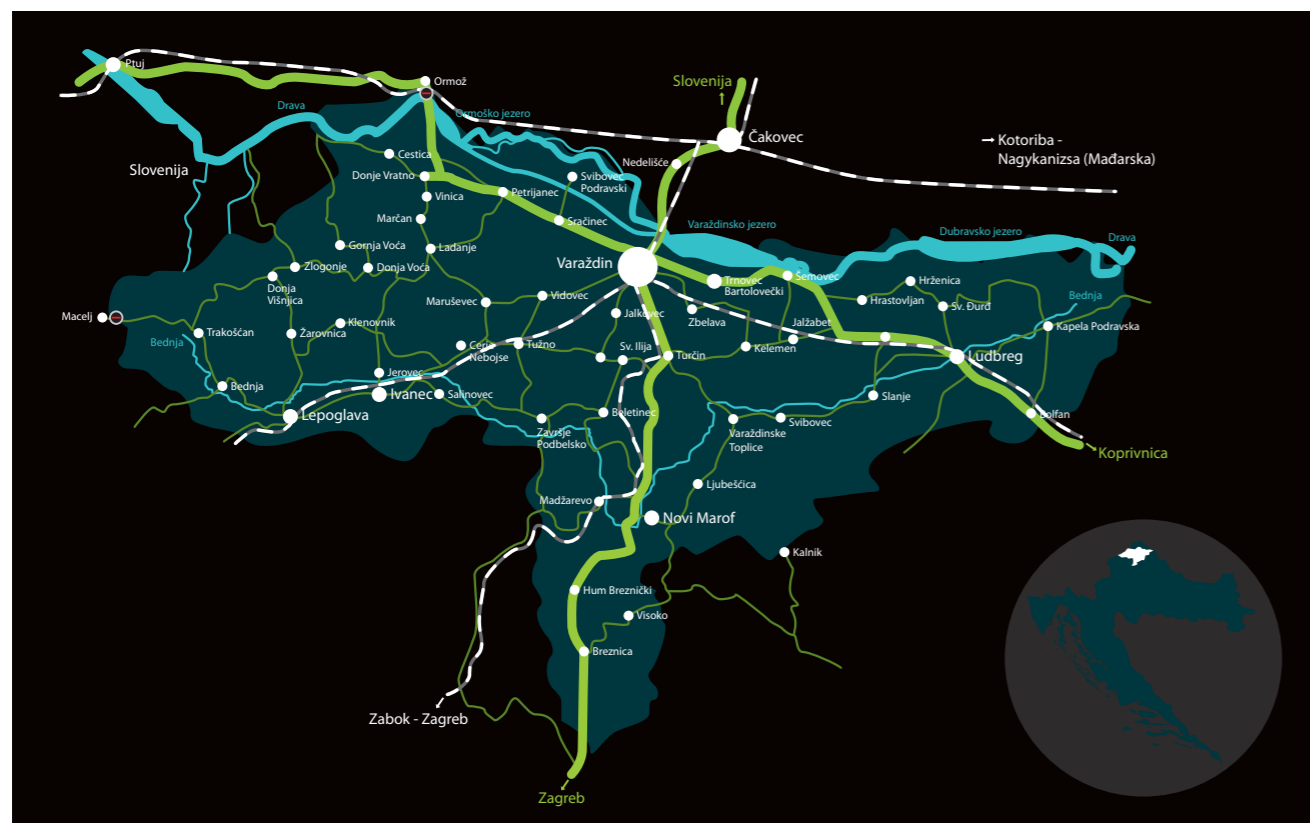
Priroda, povijesna mjesta i spomenici samo su statički aspekt koji posjetitelju daje naslutiti njegovu dinamičnu stranu – kulturni život.

Vrhunci su mu na svjetskoj razini. U slikarstvu XX. stoljeća nezaobilazni su Ivo Režek, slikari naive Ivan Rabuzin, Slavko Stolnik i Franjo Klopota, veliki slikar fantastičnog realizma Miljenko Stančić. U dizajnu, karikaturi i stripu briljirao je Franjo Maixner, u fotografiji majstori od pionira grofa Draškovića i Mosingera do višežanrovskih umjetnika Petra Jagetića i Lupina. U kazalištu su se smjenjivale generacije velikih glumaca. Najistaknutiji je bio dugovječni "papa" Zvonimir Rogož. Slavni je kazališni glumac ovjekovječen i u više od 60 filmova, a svijet ga pamti kao partnera Hedy Lamarr u prevratničkom Machatyjevju filmu *Extase* iz 1933. godine. Na varaždinskim

kazališnim daskama su zablistale primadone Sena Jurinac, Nada Puttar Gold, Ruža Pospis Baldani, a na koncertnim podijima pijanist Jurica Murai, fagotist Rudolf Klepač, violinist Josip Klima, operni bas Franjo Petrušanec.

Ne smije se zaboraviti ni skladatelj i virtuoz gitare Ivan Padovec, zvijezda europske koncertne publike u XIX. stoljeću. Osim i danas cijenjene pedagoške glazbene literature, znamenit je ponajviše po izumu gitare s dva vrata. Stoga je posve logično da je Varaždin danas s početkom jeseni domaćin jednoga od najkvalitetnijih i najdugovječnijih glazbenih festivala – Varaždinskih baroknih večeri. Dakako, i prirodnjaci imaju obilje razloga da doputuju u Varaždin. Među ostalim može ih privući svjetski relevantna entomološka zbirka s 50.000 primjeraka. Grad Varaždin ključa talentima i životom kao svojevrsna prijestolnica kulture.

TURISTIČKA ZAJEDNICA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Ivana Padovca 3,
42000, Varaždin
+385 42 210 985
www.turizam-vzz.hr

TURISTIČKE ZAJEDNICE GRADOVA

Ivanec www.ivanec-turizam.hr
Lepoglava www.lepoglava-info.hr
Ludbreg www.tz-ludbreg.hr
Novi Marof tz-novi-marof.hr
Varaždin www.tourism-varazdin.hr
Varaždinske Toplice www.toplice-vz.hr
TZ Bednja www.info.bednja.hr

IMPRESUM

Nakladnik Turistička zajednica Varaždinske županije
Za nakladnika Elizabeta Doleneć, direktorica

Koncepcija Shm

Autor teksta Miroslav Ambruš Kiš

Redaktor Mario Rebac

Dizajner Bojan Sivački

Fotograf Darko Gorenak Godar

Lektor Mirna Bojanić

Koordinator Marko Cmrečak

Tiskara Letis

Godina 2014.

Sadržaj

1 LET KROZ VRIJEME

Uzletište Ivanščica
2 Krov sjeverne Hrvatske

Vršni greben Ravne gore
4 Staza kroz biljne zajednice

Rukavci, meandri, sprudovi
6 Značajna vlažna staništa

Ulaz u pećinu
8 Mjesto odabrano za život

Kupke na termalnim izvorima
10 Odmor, oporavak, lijek

Od mitologije do plemstva
12 Tvrđava s opkopom

Skromni i svečani objed
14 Na seljačkim kolima

Ludbreška hodočašća i proštenja
16 Mjesto čudesa i legendi

Majstori starih zanata
18 Svečanost sama po sebi

Barok je postao znak
20 To je Ranger!

Od dvorca do dvorca
22 Dolina dvoraca

Šume, parkovi, lov
24 Zelendvor

Glazba, gluma i slika
26 Prijestolnica kulture

